თევზის წარმოების ინდუსტრიის კვლევა

მომზადებულია 2022 წლის მონაცემებზე დაყრდნობით

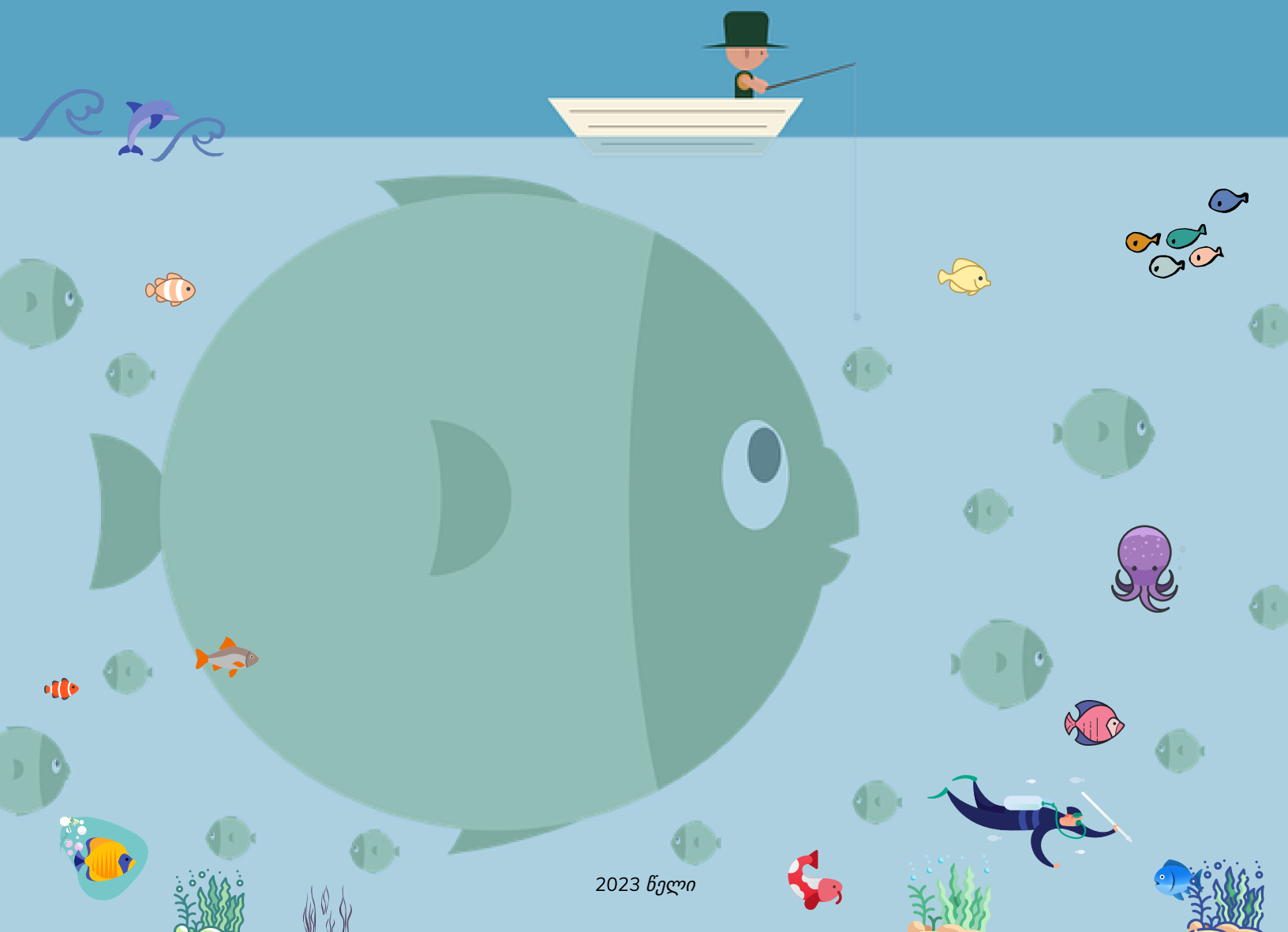

2023 წელი

შინაარსი

გვერდი 3 - მეთოდოლოგია

გვერდი 4 - კვლევის შედეგები

გვერდი 6 - თევზის ბაზრის ზოგადი მიმოხილვა

გვერდი 12 - ძირითადი მოთამაშეები

გვერდი 13 - ფინანსური კოეფიციენტები

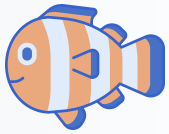

კვლევის მიზანი

მოცემული კვლევა ემსახურება თევზის წარმოების ინდუსტრიაში არსებული ტენდენციების გამოვლენას, მესამე ზომითი კატეგორიის კომპანიების 2022 წლის ფინანსური ანგარიშგებების საფუძველზე. რეპორტში წარმოდგენილია დარგის საშუალო ფინანსური მაჩვენებლები, რომელიც აყალიბებს დარგის "ბენჩმარკს" და იძლევა ინფორმაციას მის ფინანსურ მდგომარეობაზე.

მეთოდოლოგია

კვლევაში გამოყენებული მონაცემები აღებულია ანგარიშგების პორტალის ვებგვერდიდან, სადაც ხორციელდება საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად წლიური ფინანსური ანგარიშგებების გამოქვეყნება.

მოცემული კომპანიები ეკუთვნის მესამე ზომით კატეგორიებს, აქედან აუდირებულია მხოლოდ 1 კომპანია.

აღნიშნული ინფორმაცია ეყრდნობა 2022 წლის მონაცემებს, ყურადღება გამახვილებულია ბაზრის ლიდერ კომპანიებზე, რომელთა რაოდენობაც შეადგენს 6-ს.

კვლევაში ყურადღება გამახვილებულია თევზის პროდუქტების ბაზრის მიმოხილვაზე, კონკრეტულად კი მის წარმოებასა და ექსპორტ-იმპორტზე, მონაცემები აღებულია საერთაშორისო სავაჭრო ცენტრის ვებგვერდიდან.

კვლევის შედეგები

კვლევა მიმოიხილავს თევზის მწარმოებელ კომპანიებს, რომელთა ჯამური ბრუნვა აღემატება 30 მილიონ ლარს, აქტივების ჯამი 72 მილიონ ლარს, ხოლო ჯამური მოგება დაბეგვრამდე აღწევს 4 მილიონ ლარს.

კვლევამ გამოავლინა ინდუსტრიის ლიდერი კომპანიები შემოსავლების, აქტივებისა და მოგების მიხედვით.

მონაცემების ანალიზის შედეგად დადგინდა, რომ ქართულ კომპანიებს თევზის წარმოების ინდუსტრიაში გააჩნიათ შემდეგი ფინანსური მაჩვენებლები: მოგებამ აქტივებზე საშუალოდ შეადგინა (ROA) 6%, მოგებამ კაპიტალზე კი (ROE) 50%.

გარდა ამისა, დადგინდა ფინანსური კოეფიციენტები ინდუსტრიის საშუალო ლიკვიდურობის, ეფექტურობისა და გადახდის უნარიანობის შესახებ.

კვლევის შედეგები

კვლევის შედეგად ასევე გამოვლინდა 2022 წლის კომპანიების საშუალო მონაცემები კატეგორიების მიხედვით. მოცემული 6 კომპანიიდან, ყველა ეკუთვნის მესამე ზომით კატეგორიას.

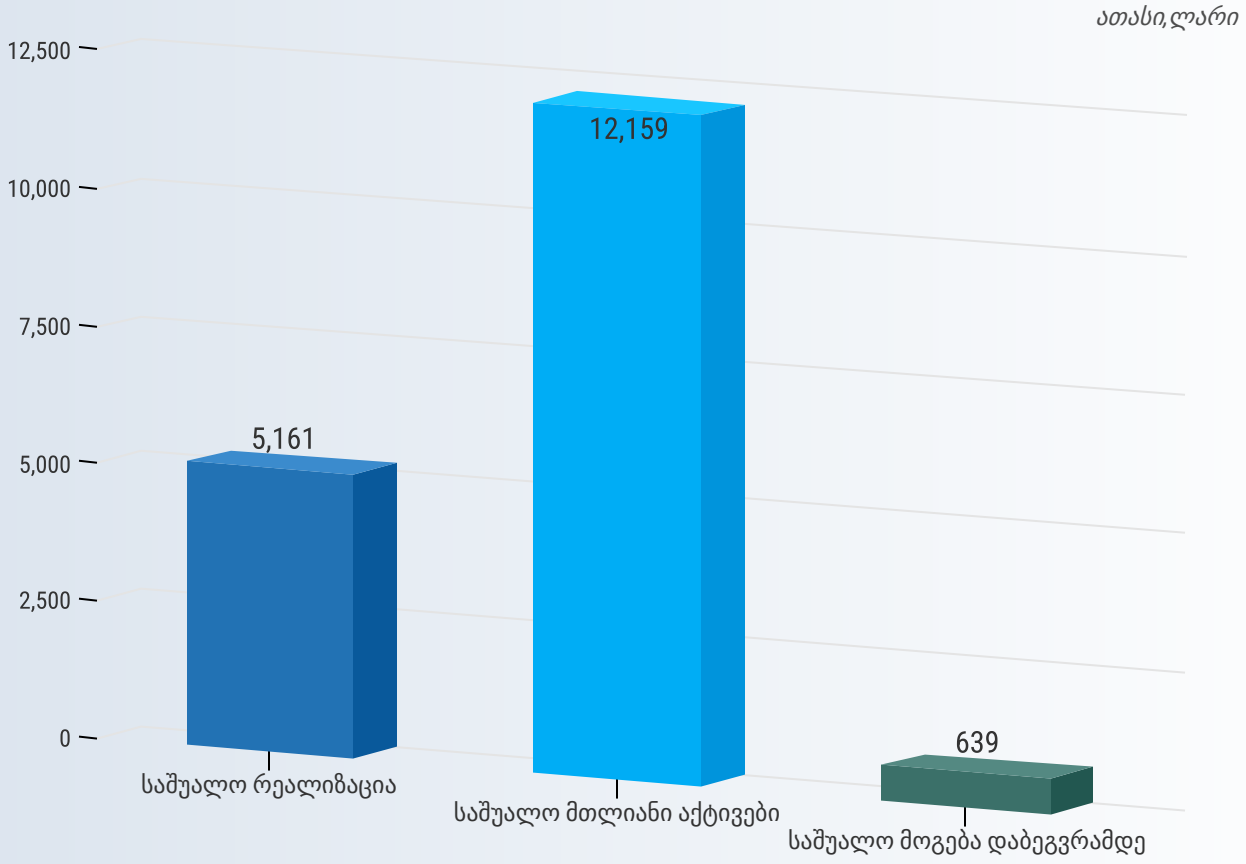

თევზის ბაზრის ზოგადი მიმოხილვა

საქართველოში თევზის ბაზარი სტაბილურობას ინარჩუნებს რასაც ადასტურებს თევზის წარმოების სტატისტიკა და გამოჩენილი ახალი კომპანიები, თუმცაღა ქვეყანას აქვს პოტენციალი აწარმოოს გაცილებით მეტი და მაღალი ხარისხის პროდუქტი, რომლებიც შეესაბამება ქვეყანაში არსებულ მოთხოვნებს. აქედან გამომდინარე გაიზრდება, თევზის მწარმოებელი კომპანიების რაოდენობა და შესაბამისად წარმოების მოცულობაც.

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის თანახმად, აკვაკულტურისათვის განკუთვნილი ტბორების ფართობმა 2022 წელს შეადგინა 2,934 ჰექტარი, ხოლო რეგიონების მიხედვით ლიდერობს კახეთი, ამავე წელს დაფიქსირა 2006.8 ჰექტარი. რაც შეეხება აუზიების ფართობს 2022 წელს დაფიქსირდა 28.3 ჰექტარი, სადაც ლიდერობს შიდა ქართლი (20.2 ჰექტარი). დეტალური მონაცემები ასეთია:

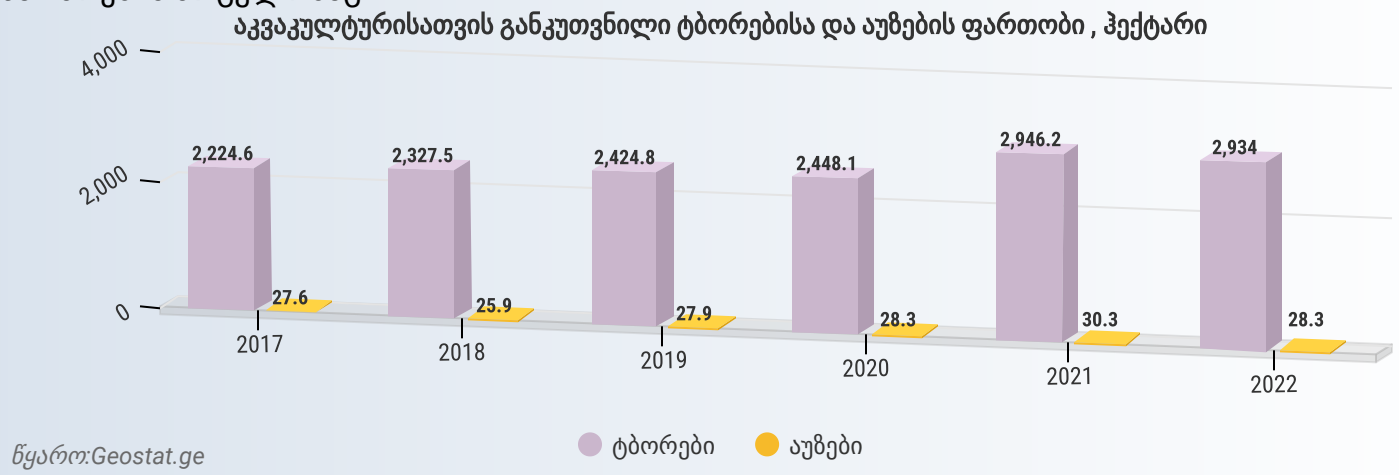

წყარო:Geostat.ge

ასევე საინტერესოა აკვაკულტურისათვის განკუთვნილი ტბორების ჯამური მოცულობა, რომელიც მზარდი ტენდენციით ხასიათდება. ხოლო რეგიონების მიხედვით გადანაწილება ასეთია:

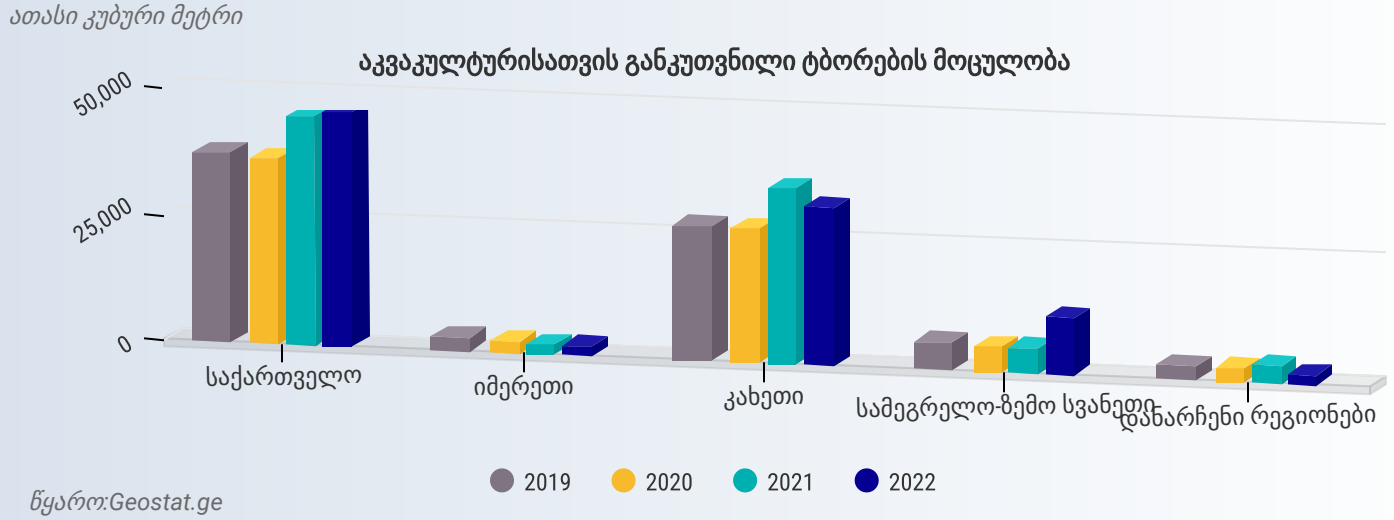

წყარო:Geostat.ge

თევზის ბაზრის ზოგადი მიმოხილვა

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის თანახმად, 2022 წელს თევზის წარმოების რაოდენობა ოდნავ შემცირდა, წინა წლის მაჩვენებელთან შედარებით და შეადგინა 2791.7 ტონა. აღსანიშნავია, რომ ყველაზე დიდი რაოდენობა მოდის ცისარტყელა კალმახზე -1316.7 ტონა, შემდეგ მოდის კობრი და სარკისებური კობრი - 572.4 ტონა, ხოლო მესამე ადგილს იკავებს თეთრი და ჭრელი სქელშუბლა- 410.7 ტონა, დეტალური მონაცემები წლების მიხედვით ასეთია:

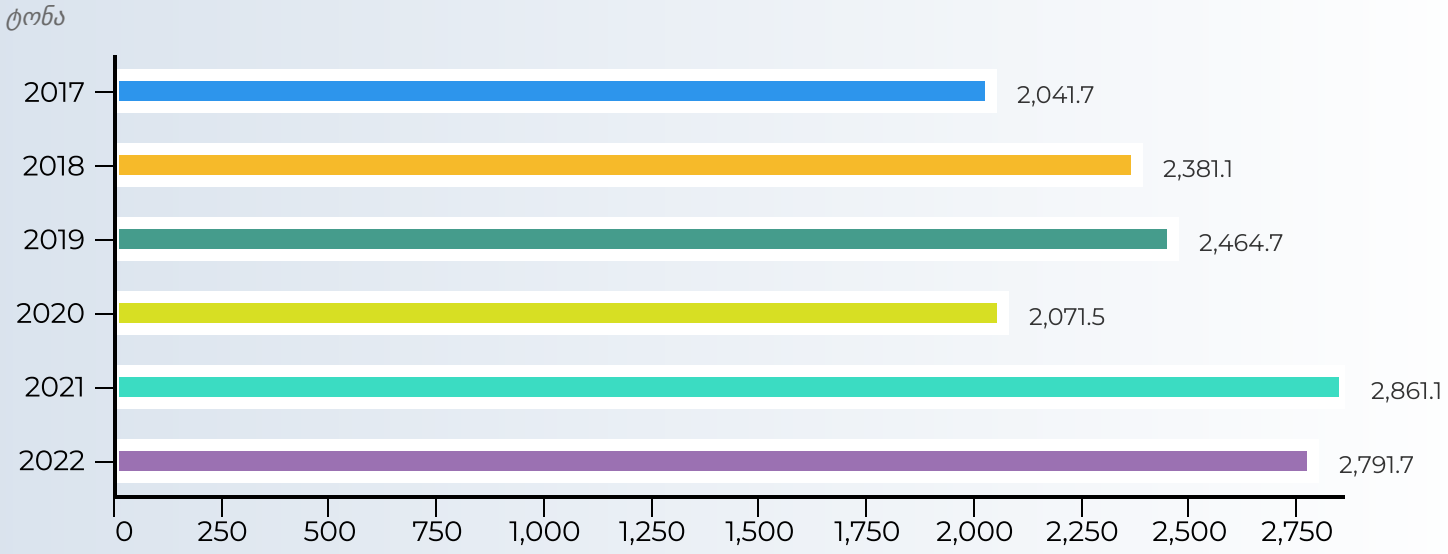

წყარო:Geostat.ge

ასევე საინტერესოა თევზის ფასები, რომელიც სახეობების მიხედვით განსხვავებულია, ყველაზე ძვირად ფასობს ზუთხი, ხოლო დეტალური მონაცემები ასეთია:

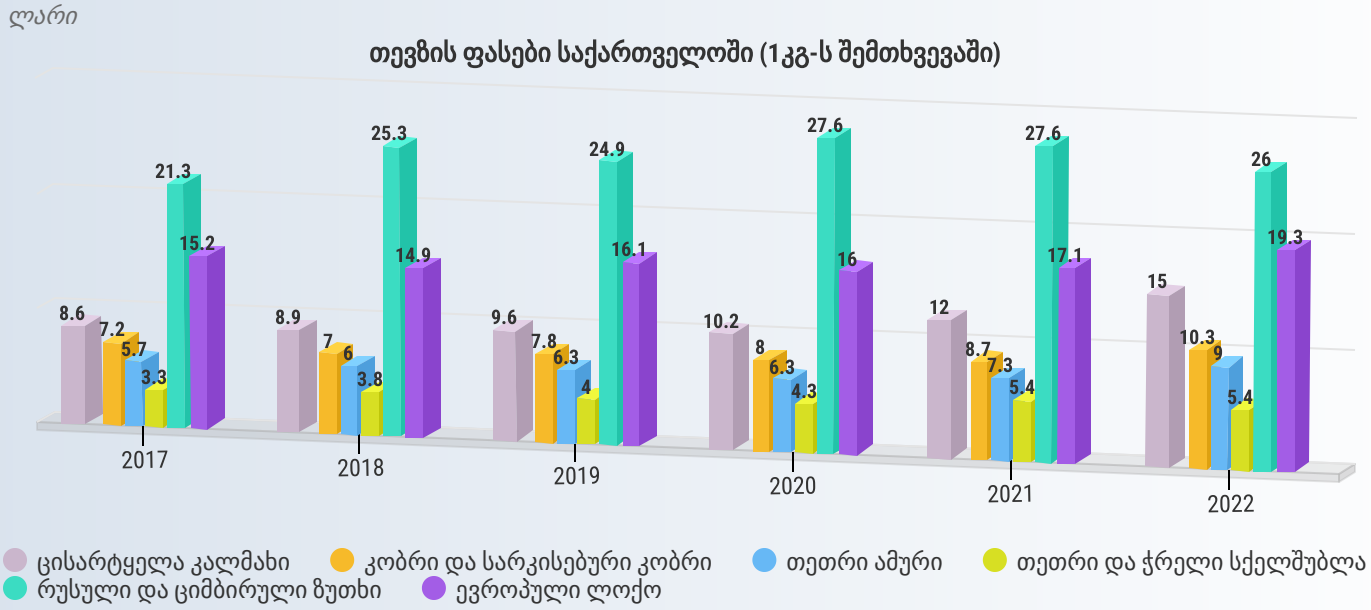

წყარო:Geostat.ge

თევზის ბაზრის ზოგადი მიმოხილვა

საერთაშორისო სავაჭრო ცენტრის თანახმად, 2022 წელს იმპორტირებული თევზის საერთო ღირებულება თითქმის გაორმაგდა წინა წლის მონაცემებთან შედარებით და შეადგინა 51,127 ათასი აშშ დოლარი, ხოლო 2021 წელს 32,233 ათასი აშშ დოლარი.
ტოპ ხუთი ქვეყანა, საიდანაც ხორციელდება ძირითადი თევზის იმპორტი, 2022 წლის მონაცემებით შემდეგია: ნორვეგია, აშშ, თურქეთი, ისლანდია და ჩილე.
ქვემოთ, დიაგრამის სახით წარმოდგენილია იმპორტის ღირებულება ქვეყნების მიხედვით, ბოლო ხუთი წლის სტატისტიკა:

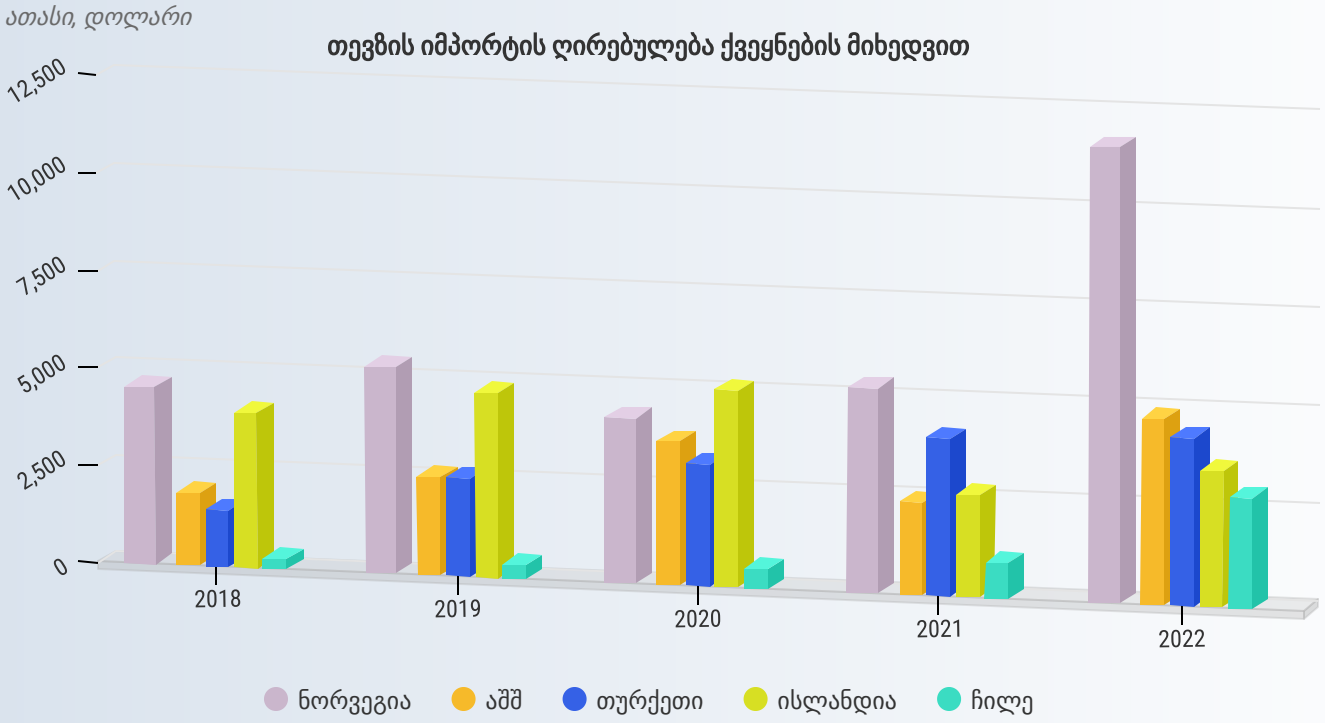

წყარო:International Trade Center

როგორც გრაფიდან ჩანს, 2022 წლის მონაცემებით ძირითადი იმპორტიორი ქვეყანაა ნორვეგია, საიდანაც შემოვიდა თევზის სხვადასხვა სახეობების ძირითადი ნაწილი - 11,617 ათასი აშშ დოლარი. შემდეგ მოდის აშშ - 4,780 ათასი აშშ დოლარით.
ტოპ ქვეყნებიდან ყველაზე დაბალი ღირებულების თევზის პროდუქცია შემოვიდა ჩილედან -2,853 ათასი აშშ დოლარი.

2020 წელს ლიდერობდა ისლანდია და შეადგინა 5,077 ათასი აშშ დოლარი.

თევზის ბაზრის ზოგადი მიმოხილვა

საერთაშორისო სავაჭრო ცენტრის თანახმად, ახალი ან გაცივებული თევზის იმპორტის რაოდენობამ 2022 წელს 1,007 ტონა შეადგინა, რაც ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი იყო ბოლო ხუთი წლის განმავლობაში.

ტოპ ხუთი ქვეყანა, საიდანაც ხორციელდება ძირითადი თევზის იმპორტი, ახალი ან გაცივებულ მდგომარეობაში, რაოდენობის მიხედვით შემდეგია: თურქეთი, ნორვეგია, ნიდერლანდები, ესტონეთი და ლუქსემბურგი.

ქვემოთ, დიაგრამის სახით წარმოდგენილია იმპორტის რაოდენობა ქვეყნების მიხედვით, ბოლო ხუთი წლის სტატისტიკა:

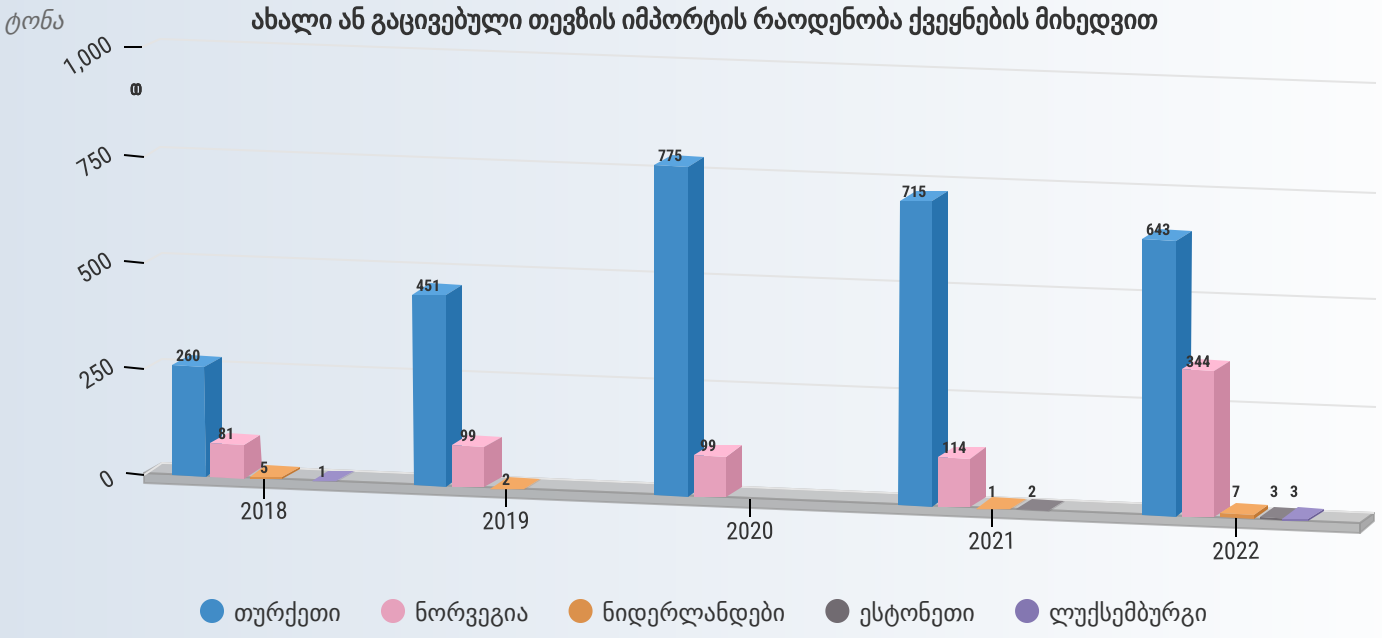

წყარო:International Trade Center

როგორც დიაგრამიდან ჩანს, ბოლო ხუთი წლის განმავლობაში ძირითადი იმპორტიორი ქვეყანაა თურქეთი, საიდანაც შემოდის ახალი ან გაცივებული თევზის ძირითადი ნაწილი, რაოდენობის მიხედვით. ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი თურქეთის შემთხვევაში, ბოლო ხუთი წლის განმავლობაში დაფიქსირდა 2020 წელს, იმპორტის რაოდენობამ შეადგინა 775 ტონა. ასევე საგრძნობლად გაიზარდა ნორვეგიიდან იმპორტის რაოდენობა და 2022 წელს შეადგინა 344 ტონა.

თევზის ბაზრის ზოგადი მიმოხილვა

რაც შეეხება ექსპორტს, საკმაოდ მცირე რაოდენობით ხორციელდება თევზის ქვეყნიდან გატანა, იმპორტთან შედარებით, თუმცაღა საინტერესოა სად გადის და რამდენი. საერთაშორისო სავაჭრო ცენტრის თანახმად, 2022 წელს დაფიქსირდა თევზის ექსპორტის საერთო ღირებულების ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი და შეადგინა 3,981 ათასი აშშ დოლარი.

ტოპ ქვეყნები, სადაც ხორციელდება თევზის ექსპორტი ღირებულების მიხედვით, შემდეგია: სომხეთი, აზერბაიჯანი და საფრანგეთი.

ქვემოთ, დიაგრამის სახით წარმოდგენილია ექსპორტის ღირებულება ქვეყნების მიხედვით, ბოლო ხუთი წლის სტატისტიკა:

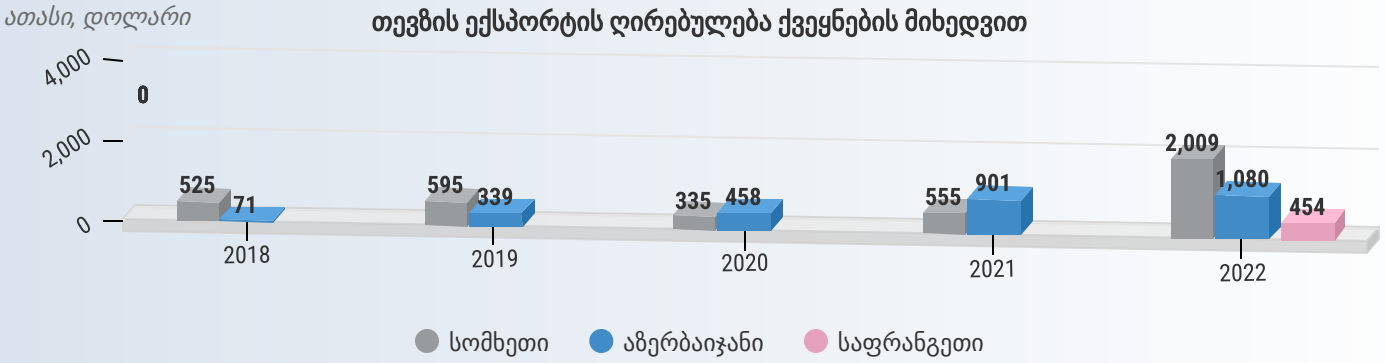

წყარო:International Trade Center

როგორც დიაგრამიდან ჩანს, ბოლო ხუთი წლის განმავლობაში ყველაზე დიდი ღირებულების ექსპორტი განხორციელდა 2022 წელს და აქედან ლიდერობდა სომხეთი. საინტერესოა ის ფაქტი რომ ბოლო ხუთი წლის განმავლობაში, საფრანგეთში იმპორტი 2022 წელს დაფიქსირდა პირველად.

რაც შეეხება ახალი ან გაცივებული თევზის ექსპორტს რაოდენობის მიხედვით, შემდეგია:

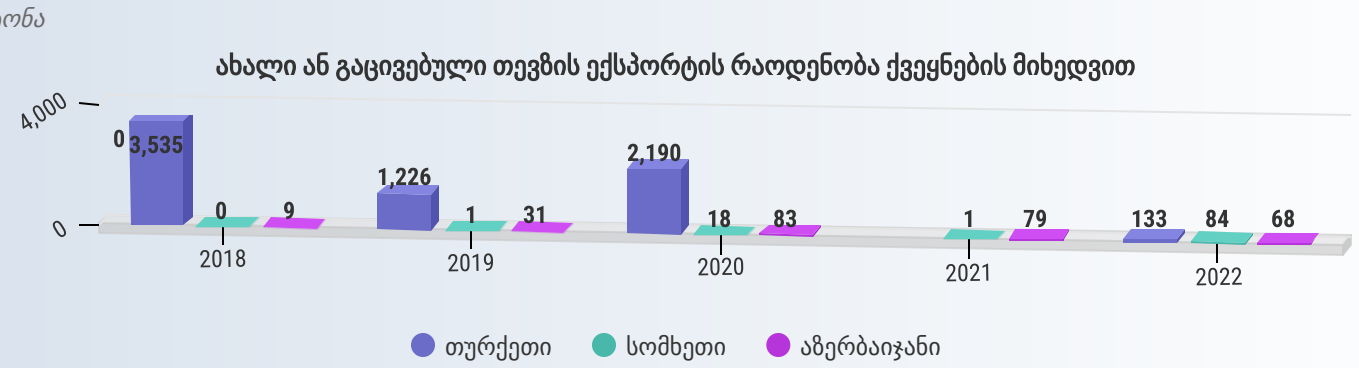

წყარო:International Trade Center

როგორც დიაგრამიდან ჩანს, ბოლო ხუთი წლის განმავლობაში, 2018 წელს, თურქეთში დაფიქსირდა, ექსპორტის ყველაზე დიდი რაოდენობა, 3,535 ტონა.

თევზის ბაზრის ზოგადი მიმოხილვა

მიუხედავად იმისა, რომ იმპორტიორ ქვეყნებში სომხეთი ლიდერობს 2022 წელს, საინტერესოა როგორ იცვლებოდა ტოპ ქვეყნები ბოლო სამი წლის განმავლობაში.
ქვემოთ, დიაგრამის სახით წარმოდგენილია ტოპ ხუთი იმპორტიორი ქვეყნები წლების მიხედვით:

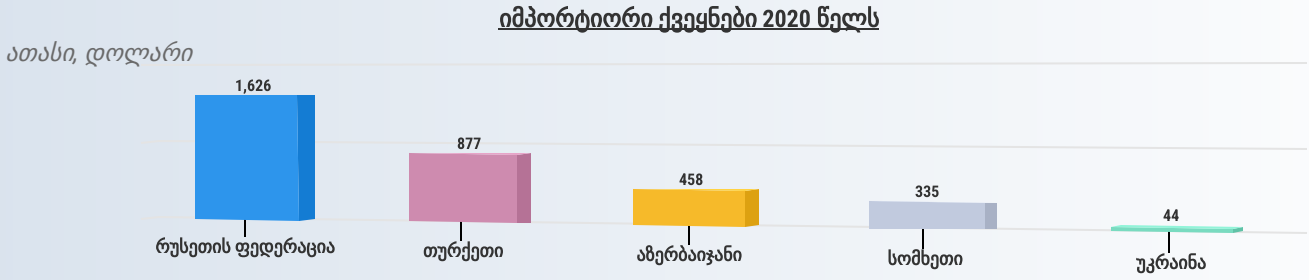

წყარო:International Trade Center

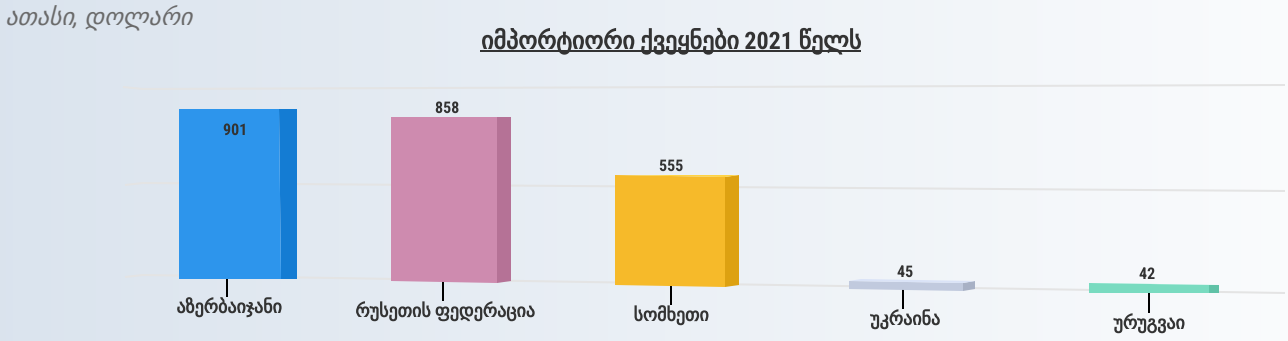

წყარო:International Trade Center

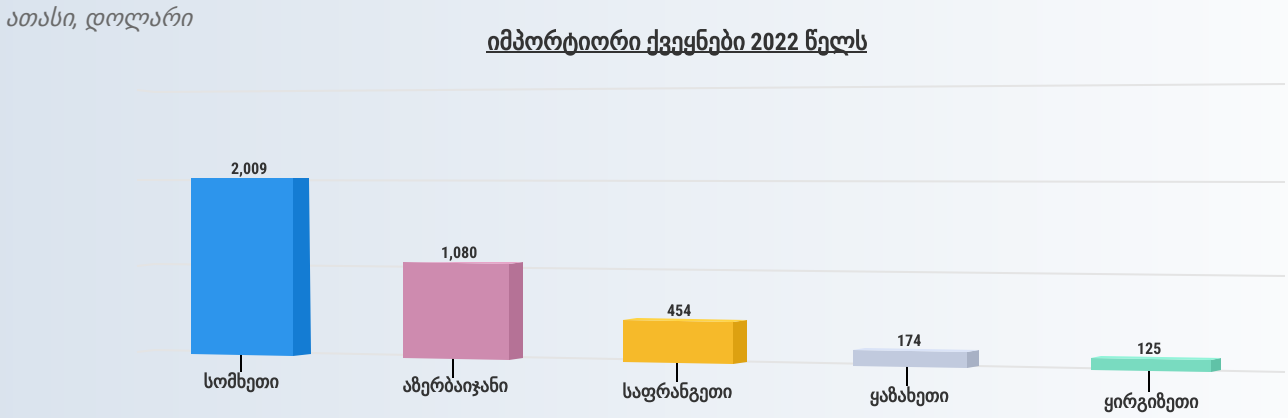

წყარო:International Trade Center

როგორც გრაფიდან ჩანს, საკმაოდ ცვალებადია ტოპ იმპორტიორი ქვეყნები და მათ ქვეყანაში ექსპორტირებული საქონლის ღირებულება.

ტოპ 3 თევზის მწარმოებელი კომპანია შემოსავლების მიხედვით (2022წ)

ათასი, ლარი

აღნიშნული კომპანიების ჯამური შემოსავალი წარმოადგენს დანარჩენი თევზის მწარმოებელი კომპანიების ჯამური შემოსავლის 76%-ს.

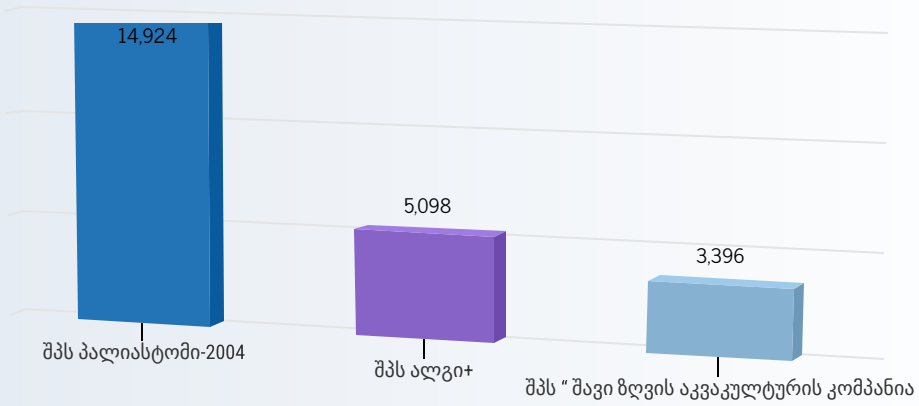

მთლიანი აქტივების მიხედვით, ტოპ 3 კომპანია თევზის წარმოების ინდუსტრიაში (2022წ)

ათასი,ლარი

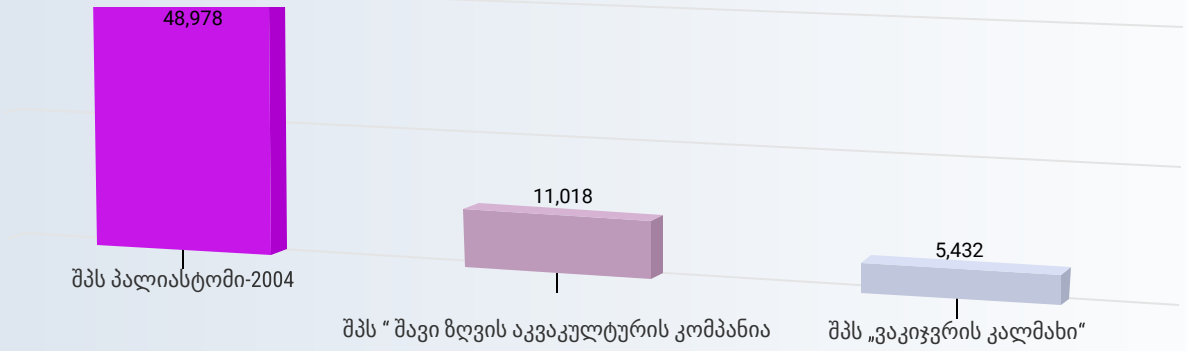

მოგება დაბეგვრამდე, ტოპ 3 კომპანია თევზის წარმოების ინდუსტრიაში (2022წ)

ათასი,ლარი

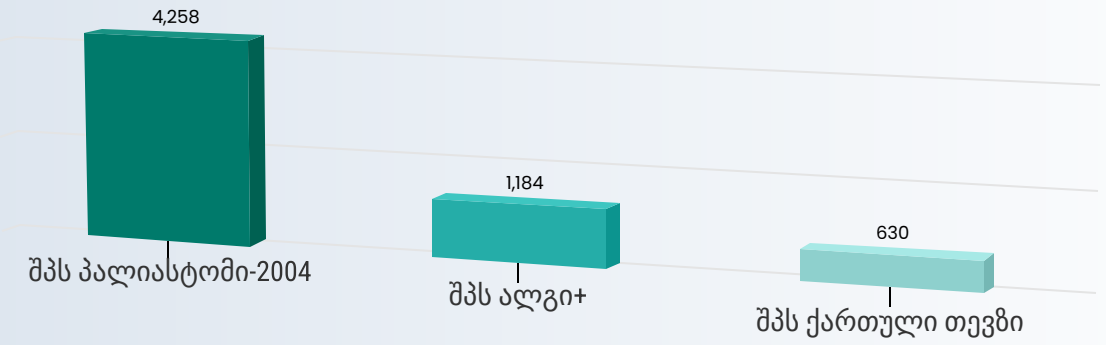

ინდუსტრიის საშუალო ფინანსური კოეფიციენტები (2022 წ.)

ლიკვიდურობის კოეფიციენტები

კვლევის შედეგად დადგინდა თევზის მწარმოებელი კომპანიების ლიკვიდურობის კოეფიციენტები. მიმდინარე და სწრაფი ლიკვიდურობის კოეფიციენტებმა შეადგინა 4.2 და 0.4, როდესაც ლიკვიდურობის კოეფიციენტი 1-ზე მეტია, ინდიკატორი ითვლება დამაკმაყოფილებლად.

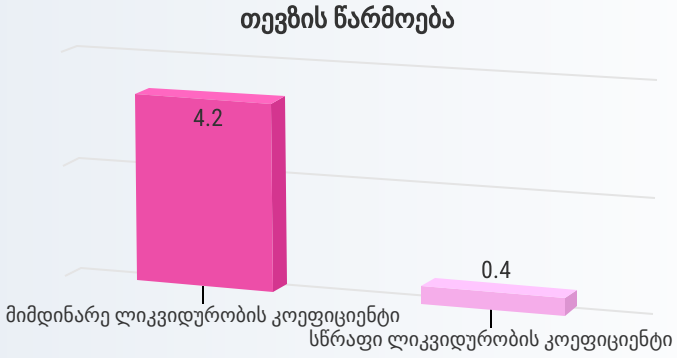

მომგებიანობის კოეფიციენტები

თევზის მწარმოებელთა კომპანიების მომგებიანობის კოეფიციენტებმა შეადგინა შემდეგი: მთლიანი მოგების მარჟის კოეფიციენტი 35%, წლიური მოგება აქტივებზე მწარმოებელთათვის შეადგენს (ROA) 6%-ს, ხოლო მოგება კაპიტალზე ROE შეადგენს 50%-ს. უნდა აღინიშნოს შემოსავლის მარჟის კოეფიციენტები, რაც აღემატება 41%-ს, ეს ინდიკატორი წარმოადგენს მაჩვენებელს თუ თვითღირებულებასთან შედარებით, რამდენ პროცენტზე მეტად ყიდის კომპანია თავის პროდუქტს. დიდწილად სწორედ ეს მაჩვენებელი განაპირობებს ინდუსტრიის მომგებიანობის განსაზღვრას. თუმცა, აღსანიშნავია საკმაოდ მაღალი დანახარჯები ინდუსტრიაში და მისი სეზონური ბუნება რის გამოც, მოგების მარჟა შეადგენს მხოლოდ 1% -ს.

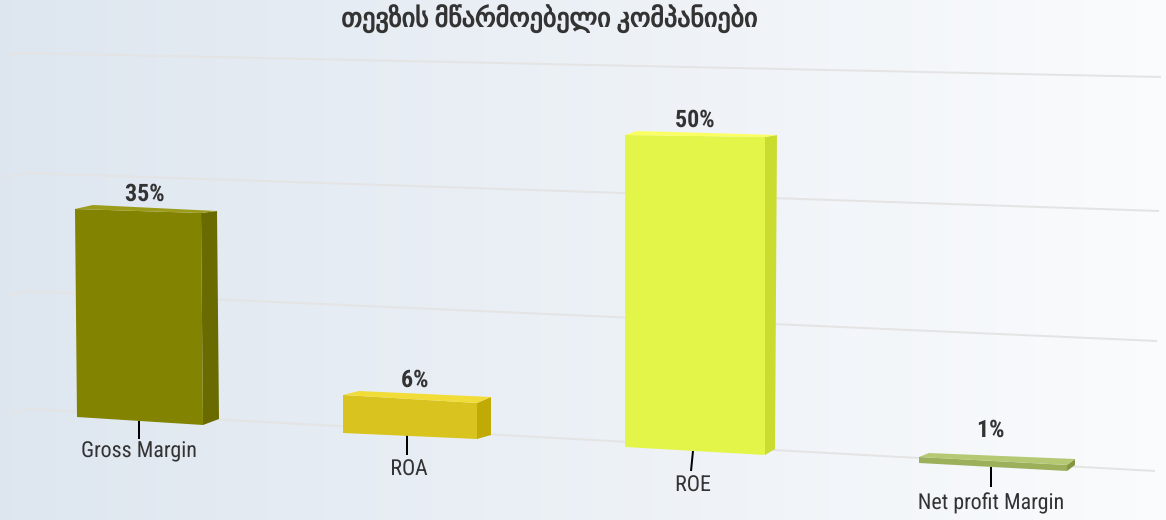

ინდუსტრიის საშუალო ფინანსური კოეფიციენტები(2022წ.)

გადახდისუნარიანობის კოეფიციენტები

ვალდებულებები შეფარდებული აქტივებთან კოეფიციენტი გვიჩვენებს, მთლიანი აქტივებისა და ვალდებულებების შეფარდებას. თევზის მწარმოებელთათივს მაჩვენებელი უტოლდება 0,54-ს, ასევე აღსანიშნავია ვალდებულებები შეფარდებული კაპიტალთან კოეფიციენტი, რომელიც შეადგენს 0.87-ს რაც მიუთითებს იმაზე რომ ვალდებულებები მცირედით აღემატებ კაპიტალურ დანახარჯებს.

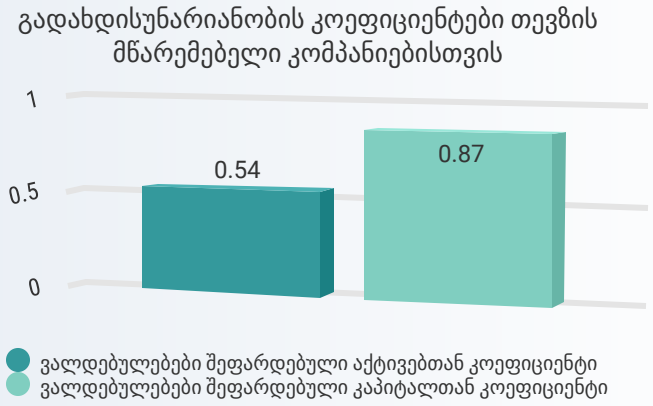

ეფექტურობის კოეფიციენტები

მარაგების ბრუნვის კოეფიციენტი უტოლდება 5.1-ს, თევზის მწარმოებელი კომპანიებისთვის, რაც არის მაღალი მაჩვენებელი და მეტყველებს იმაზე, რომ კომპანიებს არ უჭირთ მათი მარაგების რეალიზება. ზოგადად, რაც უფრო მაღალია ეს კოეფიციენტი, მით უფრო მეტია გაყიდვების რაოდენობა და ნაკლებ დროს ატარებს წარმოებული პროდუქტი საწყობში.

აქტივების ბრუნვის კოეფიციენტი თევზის მწარმოებელთა ინდუსტრიაში უტოლდება 0.84-ს მწარმოებელთათვის,. რაც უფრო მაღალია ეს კოეფიციენტი, მით უფრო ეფექტურად ახერხებს კომპანია მისი აქტივების გამოყენებას გაყიდვების მოცულობასთან მიმართებაში.

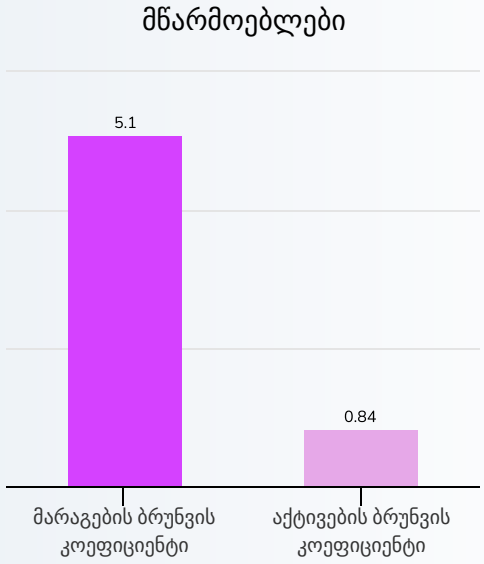

რეპორტი მომზადებულია საკონსულტაციო კომპანია AGIC(ეი ჯი აი სი)-ის მიერ, რომელიც მოღვაწეობს 2007 წლიდან და უზრუნველყოფს უმაღლესი ხარისხის მომსახურებას აუდიტის, საბუღალტრო, ბიზნეს საკონსულტაციო და მარკეტინგის მიმართულებით.
კომპანიის გუნდი შედგება 60-მდე მაღალკვალიფიციური, გამოცდილი და პროფესიონალი თანამშრომლებისაგან, რომლებიც ფოკუსირებულნი არიან განვითარებასა და კლიენტების წარმატებაზე.
აუდიტორული და საკონსულტაციო კომპანია “AGIC” არის "PrimeGlobal"-ის წევრი საქართველოში, რაც საშუალებას აძლევს განახორციელოს გლობალური, კომპლექსური და სხვადასხვა სირთულის პროექტები პარტნიორებთან ერთად მსოფლიოს 100-ზე მეტ ქვეყანაში.

0171, პ. ქავთარაძე #10, I შესახვევი,
სართული 4 თბილისი, საქართველო

(995 322) 500 130

(995 599) 34 33 48

info@agic.ge